

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А І Н И

09 червня 2022 року

Справа №200/19408/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Смагар С.В., розглянувши в порядку спрощеного позовного провадження (в письмовому провадженні) адміністративну справу за позовом Попова Сергія Леонідовича (29.11.1962 р.н., РНОКПП 2297813559, 87500, Донецька область, місто Маріуполь, пр.Нахімова, будинок 100, квартира 38)

до Департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради (87555, Донецька область, місто Маріуполь, пр.Миру, 70, код ЄДРПОУ 41336065)

про визнання протиправної бездіяльності та стягнення разової грошової допомоги до 5 травня у 2021 році

ВСТАНОВИВ:

Попов Сергій Леонідович звернувся до Донецького окружного адміністративного суду з позовом до Департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради про визнання протиправною бездіяльності відповідача щодо невиплати щорічної грошової допомоги до 5 травня в розмірі 5 мінімальних пенсій за віком за 2021 рік, стягнення з відповідача недоплаченої щорічної грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік у розмірі 7354 грн.

Ухвалою від 30 грудня 2021 року (суддя Хохленков О.В.) прийнято позовну заяву до розгляду та відкрито провадження у справі № 200/19408/21, розгляд справи визначено проводити в порядку спрощеного провадження без повідомлення (виклику) сторін. Розпорядженням керівника апарату суду «Щодо повторного автоматичного розподілу справи» від 9 червня 2022 року було призначено проведення повторного автоматичного розподілу справи, у зв'язку з припиненням повноважень судді Хохленкова О.В. Відповідно до протоколу повторного автоматизованого розподілу судової справи між суддями, справа № 200/19408/21 передана на розгляд судді Смагар С.В. Ухвалою від 9 червня 2022 року справа прийнята до провадження суддею Смагар С.В.

За правилами пункту 2 частини 1 статті 263 Кодексу адміністративного судочинства України (надалі – КАС України) справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

Сторони про відкриття провадження у справі були повідомлені судом належним чином, що підтверджується наявними в матеріалах справи рекомендованими повідомленнями про вручення поштового відправлення.

Згідно з нормами частини третьої статті 263 КАС України у справах, визначених частиною першою цієї статті, заявами по суті справи є позов та відзив.

Позивач в обґрунтування позовних вимог зазначає, що у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України від 08 квітня 2021 року №325 «Деякі питання виплати разової грошової допомоги, передбаченої Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх

соціального захисту» і «Про жертви нацистських переслідувань» позивачу виплачено лише 1491 грн. замість встановлених 5 мінімальних пенсій, що є протиправним.

Відповідач 2 лютого 2022 року надіслав суду відзив на позов, в якому заперечував проти позовних вимог позивача.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 2102-ІХ, введено в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24.02.2022 строком на 30 діб.

Указом Президента України від 14.03.2022 № 133/2022, затвердженим Законом України від 15.03.2022 № 2119-ІХ, у зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, строк дії воєнного стану в Україні продовжено ще на 30 діб, тобто до 25.04.2022.

21.04.2022 на засіданні Верховної Ради України ухвалено Закон про затвердження Указу Президента України від 18.04.2022 № 259 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

Цим Указом передбачено продовження строку дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25.04.2022 на 30 діб.

Водночас, у зв'язку з триваючою широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану" Указом Президента України від 17 травня 2022 року №341/2022 "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні" частково змінено статтю 1 Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ (зі змінами, внесеними Указами від 14 березня 2022 року № 133/2022, затвердженим Законом України від 15 березня 2022 року № 2119-ІХ, та від 18 квітня 2022 року № 259/2022, затвердженим Законом України від 21 квітня 2022 року № 2212-ІХ), продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 травня 2022 року строком на 90 діб.

Суд, розглянувши матеріали справи, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, встановив.

Попов Сергій Леонідович є громадянином України, що підтверджується паспортом громадянина України, має право на пільги, встановлені законодавством України для ветеранів війни – учасників бойових дій, про що свідчить посвідчення, копії документів долучені до матеріалів справи.

Відповідач листом від 6 грудня 2021 року повідомив позивача, що допомога до 5 травня за 2021 рік позивачу була виплачена, покладені на орган повноваження, згідно чинного законодавства України, виконані у повному обсязі.

Отже, як вбачається зі змісту позовної заяви, спірними питанням у справі є не здійснення нарахування та виплати позивачу одноразової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік у розмірі, передбаченому статтею 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», проведення нарахування і виплати одноразової грошової допомоги до 5 травня за 2021 рік не в повному обсязі, без урахування рішення Конституційного Суду України від 2 пункту 26 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України у частині, яка передбачає, що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425) застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи

з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Суд зазначає, що за наслідками апеляційного перегляду Великою Палатою Верховного Суду набрало законної сили рішення Верховного Суду від 29 вересня 2020 року у зразковій справі № 440/2722/20 за позовом громадянина до Центру по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат у Полтавській області, управління соціального захисту населення виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області про визнання бездіяльності протиправною та зобов'язання вчинити певні дії.

Відповідно до положень частини десятої статті 290 КАС України у рішенні суду, ухваленому за результатами розгляду зразкової справи, Верховний Суд додатково зазначає:

1) позивачами є особи з інвалідністю внаслідок війни та мають право на отримання разової грошової допомоги до 5 травня за 2020 рік;

2) позовні вимоги заявлені до органу, уповноваженого здійснювати виплату разової щорічної грошової допомоги до 5 травня (Управління соціального захисту населення за місцем проживання позивача та/або Центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат у Полтавській області);

3) спірні відносини стосуються визначення розміру разової грошової допомоги до 5 травня у 2020 році та урегульовані одними й тими самими нормами права, а саме: статтею 13 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", Постановою Кабінету Міністрів України від 19 лютого 2020 року № 112 "Деякі питання виплати у 2020 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" і "Про жертви нацистських переслідувань", Рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 №3-р/2020 у справі №1-247/2018(3393/18);

4) позивачами у даних справах заявлено аналогічні позовні вимоги (визнати протиправними дії (бездіяльність) відповідача щодо нарахування та виплати у 2020 році разової щорічної грошової допомоги до 5 травня у розмірі, визначеному Постановою Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 №112 "Деякі питання виплати у 2020 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" і "Про жертви нацистських переслідувань" та зобов'язати відповідача нарахувати і виплатити разову щорічну грошову допомогу до 5 травня за 2020 рік у розмірі, визначеному Законом України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту").

Окрім того, Верховним Судом було визначено обставини зразкової справи, які обумовлюють типове застосування норм матеріального права. А саме:

(а) особа має статус особи з інвалідністю війни, має право на пільги, передбачені ст. 13 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

(б) відповідачем є орган, уповноважений здійснювати виплату разової щорічної грошової допомоги до 5 травня (Управління соціального захисту населення та/або Центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат);

(в) предметом спору є розмір разової грошової допомоги до 5 травня у 2020 році.

На підставі досліджених матеріалів даної адміністративної справи суд доходить висновку, що вона відповідає ознакам типової справи, наявні обставини зразкової справи, які обумовлюють типове застосування норм матеріального права. Обставини, які виключають типове застосування норм матеріального права та порядок застосування таких норм – відсутні. Отже, зазначена справа розглядається як типова.

Суд зазначає, що в силу вимог частини третьої статті 291 КАС України при ухваленні рішення у типовій справі, яка відповідає ознакам, викладеним у рішенні Верховного Суду за результатами розгляду зразкової справи, суд має враховувати правові висновки Верховного Суду, викладені у рішенні за результатами розгляду зразкової справи.

Даючи правову оцінку спірним правовідносинам, суд врахував наступні обставини справи та норми чинного законодавства.

Частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на

підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Статтею 24 Конституції України визначено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Згідно зі статтею 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

За приписами пункту 6 частини 1 статті 92 Конституції України основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення визначаються виключно законами України.

Відносини з приводу соціального захисту ветеранів війни як особливої окремої категорії громадян врегульовані, насамперед, приписами Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ (надалі - Закон № 3551-ХІІ).

Пільги часникам бойових дій встановлені статтею 12 вказаного Закону №3551-ХІІ.

Відповідно до частини п'ятої статті 12 Закону №3551-ХІІ (в редакції Закону України від 25.12.1998 №367-ХІV “Про внесення змін до Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”) щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком.

Пунктом 20 розділу II “Внесення змін до деяких законодавчих актів України Закону України “Про Державний бюджет України на 2008 рік” та про внесення змін до деяких законодавчих актів України від 28.12.2007 № 107-VI абзац 5 частини двадцять другої статті 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” викладено у такій редакції: Щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі, який визначається Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України. .

Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 №10рп/2008 визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), зокрема, положення пункту 20 розділу II “Внесення змін до деяких законодавчих актів України Закону України “Про Державний бюджет України на 2008 рік” та про внесення змін до деяких законодавчих актів України від 28.12.2007 № 107-VI.

В подальшому, Законом України від 28.12.2014 № 79-VIII “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин”, який набув чинності 01.01.2015, розділ VI “Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного кодексу України” доповнено пунктом 26, яким встановлено, що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

На виконання зазначених приписів Бюджетного кодексу України Кабінетом Міністрів України прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 №112 “Деякі питання виплати у 2020 році разової грошової допомоги, передбаченої Законами України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” і “Про жертви нацистських переслідувань”, підпунктом 1 пункту 1 якою визначено, що у 2020 році виплату до 5 травня разової грошової допомоги, передбаченої Законами України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” і “Про жертви нацистських переслідувань” (далі - грошова допомога), проводить Міністерство соціальної політики шляхом перерахування коштів на зазначені цілі структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних адміністрацій (далі - регіональні органи соціального захисту населення), які розподіляють їх між структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад (далі - районні органи

соціального захисту населення), центрами по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат, що відповідають вимогам пункту 47 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України (далі - центри по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат).

Зокрема, у постанові Кабінету Міністрів України Деякі питання виплати разової грошової допомоги, передбаченої Законами України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” і “Про жертви нацистських переслідувань” № 325 від 08 квітня 2021 року визначено розмір виплати разової грошової допомоги учасникам бойових дій - 1491 гривень.

Водночас рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 у справі № 1-247/2018(3393/18) визнано таким, що не відповідає Конституції України окреме положення пункту 26 розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного кодексу України” у частині, яка передбачає, що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22.10.1993 №3551-ХІІ застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Згідно тексту вказаного рішення Конституційного Суду України від 27.02.2020 судом встановлено, що в Основному Законі України встановлено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою (стаття 1); права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, держава відповідає перед людиною за свою діяльність, утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов’язком держави (частина друга статті 3).

В Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8 Основного Закону України).

Відповідно до Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу (частина перша статті 17); захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є обов’язком громадян України (частина перша статті 65); держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей (частина п’ята статті 17).

Згідно з Основним Законом України Державний бюджет України і бюджетна система України встановлюються виключно законами України (пункт 1 частини другої статті 92). Такими законами є закони України про Державний бюджет України на кожний рік і Кодекс.

У преамбулі Кодексу зазначено, що Кодексом визначаються правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Кодексом регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів, звітування про їх виконання та контролю за дотриманням бюджетного законодавства, і питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства, а також визначаються правові засади утворення та погашення державного і місцевого боргу (стаття 1 Кодексу).

Відповідно до підпункту 5 пункту 63 розділу I Закону № 79 розділ VI “Прикінцеві та перехідні положення Кодексу” було доповнено, зокрема, пунктом 26, яким передбачено, що окремі положення ряду законів України, в тому числі й Закону № 3551, застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Вказаними положеннями Закону № 3551 передбачені пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них (стаття 12), особам з інвалідністю внаслідок війни (стаття 13),

учасникам війни (стаття 14), особам, на яких поширюється чинність Закону № 3551 (стаття 15), особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (стаття 16).

За юридичною позицією Конституційного Суду України, встановлення пільг ветеранам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону № 3551, є одним із засобів реалізації державою конституційного обов'язку щодо забезпечення соціального захисту осіб, які захищали Батьківщину, її суверенітет і територіальну цілісність, та членів їхніх сімей. Держава не може в односторонньому порядку відмовитися від зобов'язання щодо соціального захисту осіб, які вже виконали свій обов'язок перед державою щодо захисту її суверенітету і територіальної цілісності. Невиконання державою соціальних зобов'язань щодо ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону №3551, підриває довіру до держави. Соціальний захист ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону №3551, спрямований на забезпечення їм достатнього життєвого рівня. Обмеження або скасування пільг для ветеранів війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону № 3551, без рівноцінної їх заміни чи компенсації є порушенням зобов'язань держави щодо соціального захисту осіб, які захищали Вітчизну, та членів їхніх сімей. У разі зміни правового регулювання набути вказаними особами пільги чи інші гарантії соціального захисту повинні бути збережені із забезпеченням можливості їх реалізації. Обмеження або скасування таких пільг, інших гарантій соціального захисту можливе лише у разі запровадження рівноцінних або більш сприятливих умов соціального захисту (абзаци другий, третій пункту 5 мотивувальної частини Рішення від 18.12.2018 № 12-р/2018).

Конституційний Суд України звернув увагу, що предмет регулювання Кодексу, так само як і предмет регулювання законів України про Державний бюджет України на кожний рік, є спеціальним, обумовленим положеннями пункту 1 частини другої статті 92 Основного Закону України.

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 22.05.2008 № 10-рп/2008 наголошував на тому, що законом про Держбюджет не можна вносити зміни до інших законів, зупиняти їх дію чи скасовувати їх, оскільки з об'єктивних причин це створює протиріччя у законодавстві, і як наслідок - скасування та обмеження прав і свобод людини і громадянина. У разі необхідності зупинення дії законів, внесення до них змін і доповнень, визнання їх не чинними мають використовуватися окремі закони (абзаци третій, четвертий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини).

Таким чином, виходячи з того, що предмет регулювання Кодексу, так само як і предмет регулювання законів України про Державний бюджет України на кожний рік, є спеціальним, обумовленим положеннями пункту 1 частини другої статті 92 Основного Закону України, Конституційний Суд України дійшов висновку, що Кодексом не можна вносити зміни до інших законів України, зупиняти їх дію чи скасовувати їх, а також встановлювати інше (додаткове) законодавче регулювання відносин, відмінне від того, що є предметом спеціального регулювання іншими законами України.

Конституційний Суд України прийшов до висновку, що встановлення пунктом 26 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення Кодексу" іншого, ніж у статтях 12, 13, 14, 15 та 16 Закону № 3551, законодавчого регулювання відносин у сфері надання пільг ветеранам війни спричиняє юридичну невизначеність при застосуванні зазначених норм Кодексу та Закону № 3551, що суперечить принципу верховенства права, встановленому статтею 8 Конституції України.

Відповідно до частини другої статті 152 Конституції України закони, інші акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність, якщо інше не встановлено самим рішенням, але не раніше дня його ухвалення.

З резолютивної частини рішення Конституційного Суду України від 27.02.2020 №3-р/2020 вбачається, що окреме положення пункту 26 розділу VI Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного кодексу України, визнане неконституційним, втрачає чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього рішення.

Отже, з 27 лютого 2020 року ані приписи пункту 26 розділу VI “Бюджетного кодексу України” у частині дії статті 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, ані приписи статті 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” у редакції пункту 20 Розділу II Закону України “Про державний бюджет України на 2008” рік об’єктивно не можуть запроваджувати правил призначення та виплати допомоги до 5 травня для учасників бойових дій.

Тому, з 27 лютого 2020 року у позивача виникло право на соціальне забезпечення у порядку редакції Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 25.12.1998 №367-XIV, яка передбачала розмір допомоги до 5 травня для осіб - учасникам бойових у розмірі п’яти мінімальних пенсій за віком.

Відповідно до частини першої статті 28 Закону України від 09.07.2003 №1058-IV “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

Статтею 7 Закону України від 15.12.20 № 1084-IX “Про Державний бюджет України на 2020 рік” устанавлено у 2021 році прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, з 1 січня 2021 року - 1769 гривень.

Отже, з прийняттям Конституційним Судом України рішення від 27.02.2020 №3-р/2020 розмір разової грошової допомоги до 5 травня учаснику бойових дій у 2021 році становить 8845,00 грн. (1769,00 грн. x 5). Сума недоотриманих позивачем коштів становить 7354,00 грн. Виплата позивачу разової грошової допомоги у 2021 році у сумі 1491,00 грн. не відповідає статті 12 Закону №3551-XII та свідчить про порушення його прав на отримання такої допомоги у належному розмірі.

Статтею 17-1 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” передбачено, що щорічну виплату разової грошової допомоги до 5 травня в розмірах, передбачених статтями 12-16 цього Закону, здійснюють органи праці та соціального захисту населення через відділення зв’язку або через установи банків (шляхом перерахування на особовий рахунок отримувача) пенсіонерам - за місцем отримання пенсії, а особам, які не є пенсіонерами, - за місцем їх проживання чи одержання грошового утримання.

Особи, які не отримали разової грошової допомоги до 5 травня, мають право звернутися за нею та отримати її до 30 вересня відповідного року, в якому здійснюється виплата допомоги.

Статтею 17-1 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин) передбачено, що щорічну виплату разової грошової допомоги до 5 травня в розмірах, передбачених статтями 12 - 16 цього Закону, здійснюють центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, через відділення зв'язку або через установи банків (шляхом перерахування на особовий рахунок отримувача) пенсіонерам - за місцем отримання пенсії, а особам, які не є пенсіонерами, - за місцем їх проживання чи одержання грошового утримання.

Відповідно до пункту 1 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 423, Міністерство соціальної політики України (Мінсоцполітики) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціальної політики, загальнообов’язкового державного соціального та пенсійного страхування, соціального захисту, волонтерської діяльності, з питань сім’ї та дітей, оздоровлення та відпочинку дітей, усиновлення та захисту прав дітей, запобігання насильству в сім’ї, протидії торгівлі людьми, відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики щодо пенсійного забезпечення та ведення обліку осіб, які підлягають загальнообов’язковому державному соціальному

страхуванню, соціального захисту ветеранів війни та осіб, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" в частині організації виплати їм разової грошової допомоги, соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, які звільняються, осіб, звільнених з військової служби, у сфері здійснення державного нагляду та контролю за додержанням вимог законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб, у сфері здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та з питань захисту прав дітей.

Згідно із підпунктом 41 пункту 4 вказаного Положення Мінсоцполітики відповідно до покладених на нього завдань організовує виплату до 5 травня разової грошової допомоги ветеранам війни, особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту".

Відповідно до абзаців 1 та 2 пункту 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 за №112 Міністерство соціальної політики виплати організовує шляхом перерахування коштів структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних адміністрацій (далі - регіональні органи соціального захисту населення), які розподіляють їх між структурними підрозділами з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад (далі - районні органи соціального захисту населення), центрами по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат.

Районні органи соціального захисту населення, центри по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат перераховують кошти через відділення зв'язку або установи банків на особові рахунки громадян за місцем отримання пенсії (особам, які не є пенсіонерами, - за місцем їх проживання чи одержання грошового утримання) у таких розмірах, зокрема учасникам бойових дій, постраждалим учасникам Революції Гідності та колишнім неповнолітнім (яким на момент ув'язнення не виповнилося 18 років) в'язням концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання, а також дітям, які народилися у зазначених місцях примусового тримання їх батьків, - 1390 гривень.

Пунктом 2 вказаної Постанови встановлено забезпечити подання до 23 березня 2020 року районним органам соціального захисту населення переліків осіб, які мають право на отримання грошової допомоги: Міністерством оборони, Міністерством внутрішніх справ, Національною гвардією, Національною поліцією, Державною податковою службою, Державною митною службою, Державною службою з надзвичайних ситуацій, Службою безпеки, Службою зовнішньої розвідки, Міністерством юстиції, Управлінням державної охорони, Адміністрацією Державної прикордонної служби, Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державною спеціальною службою транспорту, Офісом Генерального прокурора, іншими утвореними відповідно до законів військовими формуваннями, підприємствами, установами, організаціями - щодо осіб, які не перебувають на обліку в органах Пенсійного фонду України; Пенсійним фондом України - щодо осіб, які перебувають на обліку в його органах.

Тобто, Міністерство соціальної політики перераховує кошти регіональним органам соціального захисту населення, які розподіляють їх між районними органами соціального захисту населення, центрами по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат, які і здійснюють безпосередню виплату щорічної разової грошової допомоги учасникам бойових дій.

Отже, органами, уповноваженими здійснювати виплату разової щорічної грошової допомоги до 5 травня, є Управління соціального захисту населення за місцем проживання позивача та Центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат.

В даному випадку, безпосередню виплату щорічної разової грошової допомоги за

спосіб, який не суперечить закону і забезпечує ефективний захист прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Ефективний засіб правового захисту у розумінні статті 13 Конвенції повинен забезпечити поновлення порушеного права і одержання особою бажаного результату. Засіб захисту, що вимагається зазначеною статтею повинен бути ефективним як у законі, так і на практиці, щоб його використання не було ускладнене діями або недоглядом органів влади відповідної держави (п. 75 рішення Європейського суду з прав людини у справі Афанасьєв проти України від 5 квітня 2005 року (заява N 38722/02).

Згідно з нормами частини 2 статті 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Відповідно до положень статті 9 КАС України розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Відповідно до вимог частин 1 статті 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Нормами частини 2 зазначеної статті встановлено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача. У таких справах суб'єкт владних повноважень не може посилається на докази, які не були покладені в основу оскаржуваного рішення, за винятком випадків, коли він доведе, що ним було вжито всіх можливих заходів для їх отримання до прийняття оскаржуваного рішення, але вони не були отримані з незалежних від нього причин.

Якщо учасник справи без поважних причин не надасть докази на пропозицію суду для підтвердження обставин, на які він посилається, суд, відповідно до положень частини п'ятої статті 77 КАС України, вирішує справу на підставі наявних доказів.

З огляду на досліджені матеріали справи, суд доходить висновку про обґрунтованість пред'явленого позову та задоволення його вимог.

Відповідно до норм Закону України "Про судовий збір" позивач звільнений від сплати судового збору, тому питання щодо розподілу судових витрат у даній справі не вирішується.

Керуючись статтями 2-17, 19-20, 42-47, 55-60, 72-77, 90, 94-99, 122, 124-125, 132, 139, 143, 159-165, 168, 171, 173, 192-196, 224, 225-228, 229-230, 241, 243, 245, 246, 250, 255, 293, 295, 297 Кодексу адміністративного судочинства України, суд, -

ВИРІШИВ:

Позов Попова Сергія Леонідовича (29.11.1962 р.н., РНОКПП 2297813559, 87500, Донецька область, місто Маріуполь, пр.Нахімова, будинок 100, квартира 38) до Департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради (87555, Донецька область, місто Маріуполь, пр.Миру, 70, код ЄДРПОУ 41336065) про визнання протиправної бездіяльності та стягнення разової грошової допомоги до 5 травня у 2021 році задовольнити повністю.

Визнати протиправною бездіяльність Департаменту соціального захисту населення

Маріупольської міської ради (код ЄДРПОУ 39003124, 87500, Донецька область, м. Маріуполь, пр. Миру, 70) щодо не виплати Попову Сергію Леонідовичу (29.11.1962 р.н., РНОКПП 2297813559, 87500, Донецька область, місто Маріуполь, пр.Нахімова, будинок 100, квартира 38) щорічної разової грошової допомоги до 5 травня, як учаснику бойових дій за 2021 рік, згідно статті 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” у розмірі п’яти мінімальних пенсій за віком.

Стягнути з Департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради (код ЄДРПОУ 39003124, 87500, Донецька область, м. Маріуполь, пр. Миру, 70) на користь Попова Сергія Леонідовича (29.11.1962 р.н., РНОКПП 2297813559, 87500, Донецька область, місто Маріуполь, пр.Нахімова, будинок 100, квартира 38) недоплачену разову грошову допомогу до 5 травня за 2021 рік, з урахуванням розміру зазначеної соціальної виплати, визначеного частиною 5 статті 12 Закону України “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, у розмірі п’яти мінімальних пенсій за віком, з урахуванням попередньо виплаченої суми такої допомоги, а саме в сумі 7354 грн. (сім тисяч триста п’ятдесят чотири гривні).

Рішення ухвалене та повне судове рішення складено 9 червня 2022 року.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів з дня його проголошення. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вст. пну та резолютивну частину рішення суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення. Апеляційна скарга подається до Першого апеляційного адміністративного суду.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Суддя

С.В. Смагар

